

Innst. 306 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:58 S (2010–2011)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande om tiltak for å sikre større handlingsrom og forutsigbarhet for barne- og ungdomsfrivilligheten

Til Stortinget

Sammendrag

Forslagsstillerne viser til at frivilligheten er en av bærebjelkene i samfunnet vårt. Særlig viktig er arbeidet som utføres i barne- og ungdomsorganisasjonene, som er med på å aktivisere barn og unge over hele landet.

Ifølge forslagsstillerne synes terskelen for deltakelse i frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner stadig å bli høyere, blant annet på grunn av økte rapporteringskrav, mer byråkrati og mindre forutsigbar støtte til frivillige organisasjoner og frivillighet generelt. Forslagsstillerne viser til en rapport Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) publiserte nylig – «Sårbar frivillighet» hvor det påpekes manglende samordning på feltet, økende byråkratisering og ustabil finansiering av frivilligheten. Ulike definisjoner og krav hos departementene gjør det vanskeligere enn nødvendig å være en frivillig organisasjon, og det er vanskelig for tillitsvalgte på lokalt nivå å sette seg inn i støtteordninger som til slutt blir endret på detaljnivå. Videre påpekes det ifølge forslagsstillerne bl.a. at de gjentatte løftene fra regjeringens side om bedre vilkår for frivilligheten slett ikke er oppfylt. Forslagsstillerne deler disse betraktningene.

Forslagsstillerne har merket seg kravet om at det bør foretas en helhetlig gjennomgang av de nasjonale

støtteordningene for barne- og ungdomsorganisasjonene spesielt og for frivilligheten generelt. I fortsettelsen av dette ønskes det en konkret plan for samordning og forenkling «på alle områder der det er mulig». Forslagsstillerne støtter dette, og mener det er viktig at regjeringen igangsetter et slikt arbeid.

Videre har forslagsstillerne merket seg at LNU mener det kreves en rekke tiltak for å sikre stabile vilkår for barne- og ungdomsorganisasjonene. Forslagsstillerne vil i denne omgang særlig trekke frem følgende momenter, som det er nødvendig at Stortinget snarlig tar tak i for å sikre større handlingsrom og forutsigbarhet for barne- og ungdomsfrivilligheten. Blant annet er det nødvendig at

- støtte til frivilligheten i størst mulig grad gis som driftsstøtte og ikke prosjektstøtte
- momskompensasjonsordningen avbyråkratiseres, og at en finansiell opptrapping knyttet til ordningen sikres
- frivillighetsregisteret fullfinansieres og endres med utgangspunkt i organisasjonenes ønsker, ikke statens behov
- grasrotandelen avvikles, og erstattes av en ordning som i større grad ivaretar hensynet til breddefrivilligheten

Forslagsstillerne fremmer følgende forslag:

«I

Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av de nasjonale støtteordningene for barne- og ungdomsorganisasjonene spesielt og frivilligheten generelt, og utarbeide en konkret plan for samordning og forenkling for frivillige organisasjoner.

II

Stortinget ber regjeringen sikre at en større del av støtten til barne- og ungdomsorganisasjoner gis som driftsstøtte og ikke prosjektstøtte.

III

Stortinget ber regjeringen vurdere ytterligere tiltak for å forenkle og avbyråkratisere momskompensasjonsordningen, samt sikre tilfredsstillende opptrapping av denne.

IV

Stortinget ber regjeringen endre Frivillighetsregisteret med utgangspunkt i organisasjonenes ønsker, ikke statens behov, samt sikre en fullfinansiering av registeret.

V

Stortinget ber regjeringen avvikle ordningen med grasrotandel, og heller innføre en ordning som i større grad ivaretar hensynet til breddefrivilligheten.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Gunn Karin Gjøl, Kåre Simensen, Arild Stokkan-Grande og Lene Vågslid, fra Fremskrittspartiet, Solveig Horne, Øyvind Korsberg og Ib Thomsen, fra Høyre, Linda C. Hofstad Helleland og Olemic Thommessen, fra Sosialistisk Venstreparti, Gina Knutson Barstad, fra Senterpartiet, Christina Nilsson Ramsøy, og fra Kristelig Folkeparti, Øyvind Håbrekke, viser til representantforslaget, samt statsrådets uttalelse til saken datert 8. februar 2011 (vedlegg).

Komiteen mener frivillig sektor er en av samfunnets bærebjelker. Komiteen er enig i forslagsstillernes beskrivelse av barne- og ungdomsorganisasjonenes betydning, som gjennom sitt viktige arbeid er med på å aktivisere barn og unge over hele landet. Barne- og ungdomsorganisasjonene skaper engasjement og er viktige fritidstilbud der barn og unge kan utvikle seg som mennesker og demokratiske borgere. Komiteen peker på betydningen av at barn og unge får frihet og myndighet til å organisere sin egen fritidskultur, da dette har en særlig stor demokratisk verdi. Komiteen understreker at gode offentlige rammevilkår er viktig for organisasjonenes vekst og utvikling.

Komiteen merker seg at departementet har satt i gang et prosjekt som har som mål å forenkle barne- og ungdomsorganisasjonenes samhandling med det

offentlige hva angår statlige tilskuddsordninger. Komiteen imøteser konkrete forslag fra dette prosjektet, og komiteen ser positivt på at det som et grunnlag for prosjektets vurderinger vil bli igangsatt en kartlegging av de nasjonale støtteordningene for barne- og ungdomsorganisasjonene, slik det gjøres rede for i statsrådets brev til komiteen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser for øvrig til statsrådets svarbrev hvor de enkelte forslagene er berørt, og slutter seg til statsrådets vurderinger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener vilkårene for frivillige organisasjoner i Norge har endret seg i negativ retning de senere årene til tross for regjeringens løfter om bedre organisatoriske rammevilkår gjennom samordning og forenkling.

Disse medlemmer peker på at regjeringens manglende forståelse for frivillighetens verdi og egenart gjør at særlig barne- og ungdomsorganisasjonene får det vanskeligere.

Disse medlemmer viser til rapporten «Sårbar frivillighet» utgitt av Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner, der de faktiske effektene av regjeringens frivillighetspolitikk de senere år studeres. I studien fremgår det at organisasjonene opplever manglende samordning, økende byråkratisering og sterkere kontroll over frivilligheten. Det er særlig de ressursvake organisasjonene og lokallagene som rammes hardest, da disse ikke makter å følge opp den økende mengden av kunnskaps- og rapporteringskrav.

Disse medlemmer peker på at Frivillighetsregisteret skulle medføre enklere samhandling mellom frivillige organisasjoner og det offentlige. Dagens byråkratiske ordning tapper imidlertid organisasjonene for tid, penger og ressurser. Disse medlemmer støtter derfor forslagsstillernes ønske om å endre Frivillighetsregisteret, slik det er formulert i forslaget.

Disse medlemmer merker seg statsrådets brev til komiteen der «Grasrotordningen» fremstilles som en ordning der frivillige lag og foreninger tilføres ekstra midler. Disse medlemmer vil påpeke at denne fremstillingen ikke er riktig, all den tid ordningen kun er en øremerking av tippeoverskuddet, og en ordning som for øvrig rokker ved tippenøkkel som Stortinget har vedtatt.

Disse medlemmer viser videre til at Frifond er en svært godt fungerende ordning, som gjennom en ubyråkratisk innretning forvalter midler som går direkte til lokal aktivitet og kommer barn og unge

direkte til gode. Disse medlemmer understreker betydningen av at Frifond fremdeles forvaltes av organisasjonene selv, gjennom de nasjonale paraply-organisasjonene. Disse medlemmer viser til at Frifond får omfattende tilskudd fra spillemidlene, og således er sårbar med hensyn til endringer i spillemiddelnøkkelen og variasjoner i Norsk Tippings overskudd. For at Frifondordningen skal sikres størst mulig stabilitet og forutsigbarhet, legger disse medlemmer til grunn at ordningen styrkes i årene som kommer.

Disse medlemmer mener det er kritikkverdig at systemet med momskompensasjon gjør at organisasjonene ikke slipper momsutgifter fullt ut, og at ordningen i realiteten er en støtteordning som muliggjør styring og kontroll over mottakerorganisasjonenes formål og virkemåte. Disse medlemmer er derfor enig med forslagsstillerne i at ordningen må endres.

Disse medlemmer mener organisasjonenes egen opplevelse av at deres egenart ikke ivaretas, må tas på alvor. Disse medlemmer er ikke tilfreds med utviklingen og mener det haster med å iverksette tiltak som kan forenkle og forbedre rammevilkårene for de frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene.

Disse medlemmer vil ha et system som er bedre tilrettelagt for den lokale barne- og ungdomsfrivilligheten.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I

Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av de nasjonale støtteordningene for barne- og ungdomsorganisasjonene spesielt og frivilligheten generelt, og utarbeide en konkret plan for samordning og forenkling for frivillige organisasjoner.

II

Stortinget ber regjeringen sikre at en større del av støtten til barne- og ungdomsorganisasjoner gis som driftsstøtte og ikke prosjektstøtte.

III

Stortinget ber regjeringen vurdere ytterligere tiltak for å forenkle og avbyråkratisere momskompensasjonsordningen, samt sikre tilfredsstillende opptrapping av denne.

IV

Stortinget ber regjeringen endre Frivillighetsregisteret med utgangspunkt i organisasjonenes ønsker, ikke statens behov, samt sikre en fullfinansiering av registeret.»

Disse medlemmer vil peke på at samfunnsutviklingen og en generell individualisering i samfunnet setter barne- og ungdomsfrivillighetssektoren under press. Disse medlemmer mener derfor det er nødvendig med en kontinuerlig tilpasning og fornyelse av politikken for å stimulere og legge til rette for vekst og utvikling i sektoren.

Disse medlemmer vil understreke at det offentlige skal respektere og legge til grunn barne- og ungdomsfrivillighetenes organisasjoners autonome stilling. Den aktivitet som foregår i barne- og ungdomsfrivillighetsorganisasjonene har først og fremst en egenverdi, og disse medlemmer vil advare mot å la en instrumentell nyttetenkning prege samhandlingen mellom offentlige myndigheter og barne- og ungdomsfrivillighetssektoren.

Disse medlemmer er oppmerksom på at barne- og ungdomsfrivilligheten må bruke mye tid og ressurser på dokumentasjon, søknader og rapportering. Disse medlemmer har forståelse for at mange organisasjoner og tillitsvalgte er frustrerte over at en stor andel av den samlede arbeidsinnsatsen går med til administrativt arbeid overfor offentlige myndigheter. Disse medlemmer mener det er viktig å imøtekomme de sterke signalene fra barne- og ungdomsfrivillighetens egne organer om problemene med å motivere lokalt tillitsvalgte til å påta seg administrative oppgaver for å drive virksomheten. En bør derfor tilstrebe en riktig balanse mellom behovet for kontroll med offentlige midler og hensynet til smidige prosedyrer og regler for håndtering av støtteordningene i organisasjonene.

Disse medlemmer viser til at forslagsstillerne ønsker en helhetlig gjennomgang av rammevilkårene som sikrer sektorens selvstendige og frie råderett over større deler av egne inntekter. Forslagsstillerne peker blant annet på enkelte tiltak innenfor skatte- og avgiftssystemet. Disse medlemmer mener rammevilkår og økonomiske virkemidler for barne- og ungdomsfrivillighetssektoren i størst mulig grad må innrettes slik at organisasjonene styrkes gjennom midler som barne- og ungdomsfrivilligheten selv har disposisjonsrett over.

Disse medlemmer peker på at en rekke organisasjoner ikke kunne bidratt inn i barne- og ungdomsfrivillighetssektoren uten delvis å bruke faglig lønnet kompetanse. Grensene for lønnsoppgaveplikt og plikt til å betale arbeidsgiveravgift er fremdeles lave, og mange mindre lag og foreninger påføres et unødvendig byråkrati med innrapporteringer. Disse medlemmer mener det er nødvendig å heve disse grensene. Disse medlemmer viser til at grensen for skattefradrag for gaver til organisasjoner lenge har stått stille på 12 000 kroner.

Disse medlemmer viser til at det finnes flere unntak fra hovedregelen om at all inntekt skal beskat-

tes. For dette særskilte unntaket har Stortinget ved flere anledninger tatt stilling til, og sluttet seg til, økninger. Disse medlemmer er kritisk til Finansdepartementets utsagn i brev av 11. mars 2010 fra Kulturdepartementet om at:

«en begrensning av fradragsretten forhindrer at velstående personer og store bedrifter kan kanalisere store offentlige midler til sine egne, ideelle preferanser, ...»

Disse medlemmer mener statens andel gjennom skattefritaket ikke vil være avgjørende for dem som gir gaver til barne- og ungdomsfrivillighetens organisasjoner, men vil være en stimulans som bidrar til å styrke barne- og ungdomsfrivillighetens innsats, som disse medlemmer mener er «en grunnpilar i vårt demokratiske samfunn».

Disse medlemmer vil bemerke at regjeringens arbeid i stor grad omhandler mål og strategier knyttet til statlige tilskuddsordninger og ikke i tilstrekkelig grad omfatter tiltak som vil sikre sektorens selvstendige og frie råderett.

Disse medlemmer vil videre uttrykke sin skepsis til at staten skal styre for mye av pengestrømmen til barne- og ungdomsfrivillighetssektoren, og mener at sektoren i størst mulig grad skal styre seg selv og at staten må legge til rette for at sektoren kan skape sine egne inntekter. Disse medlemmer vil ha en sterk barne- og ungdomsfrivillighetssektor og vil sikre sektoren en reell mulighet til å hente inntekter fra andre ting enn spill. Blant annet må det bli lettere for sektoren, spesielt små lag og foreninger, å arrangere mindre lotterier.

Disse medlemmer viser til at samfunnet er i endring, da må også skattereglene tilpasses. I tillegg vil det være en fordel om sektoren fikk flere ben å stå på. Det er uheldig at altfor mange er altfor ensidig avhengig av støtte fra staten.

Disse medlemmer mener at dersom flere private gir gaver, vil organisasjonene bli mer uavhengige, og disse medlemmer vil understreke betydningen av arbeidet som utføres av kulturorganisasjonene. Kultursektoren er en sektor av stor samfunnsmessig verdi. Skattefradraget for gaver til kulturen vil være et positivt bidrag til en betydelig vekst i kulturorganisasjonene. Fradraget kan fungere som en katalysator for mer kultur.

Disse medlemmer mener det er viktig at momsordningen ikke vil medføre et unødvendig omfattende byråkrati i form av rapporteringer og oppbevaring av dokumentasjon.

Disse medlemmer minner om at utgangspunktet for kompensasjonsordningen er Stortingets vedtak om at barne- og ungdomsfrivillighetsorganisasjonene skal kompenseres fullt ut for merkostnadene som følge av merverdiavgiftsreformen.

Disse medlemmer vil minne om at en samlet barne- og ungdomsfrivillighetssektor har fremholdt innføring av fullt momsfritak for barne- og ungdomsfrivillighetens organisasjoner som ett av de viktigste virkemidlene for å bedre sektorens økonomiske rammebetingelser fremover. Disse medlemmer er oppmerksom på at enkelte organisasjoner anfører at dagens ordning pålegger dem å betale merverdiavgift for varer og tjenester i en størrelsesorden som medfører at en stor andel av det organisasjonene mottar i offentlige tilskudd, i realiteten tilbakeføres til staten i form av merverdiavgift.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremlegge en helhetlig vurdering av vilkårene for barne- og ungdomsfrivillighetssektoren, hvor også insentivordninger som skattefradrag, grenser for lønnsoppgaveplikt og arbeidsgiveravgiftsplikt mv. tas i betraktning.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av de nasjonale støtteordningene for barne- og ungdomsorganisasjonene spesielt og frivilligheten generelt, og utarbeide en konkret plan for samordning og forenkling for frivillige organisasjoner.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sikre at en større del av støtten til barne- og ungdomsorganisasjoner gis som driftsstøtte og ikke prosjektstøtte.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen vurdere ytterligere tiltak for å forenkle og avbyråkratisere momskompensasjonsordningen, samt sikre tilfredsstillende opptrapping av denne.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen endre Frivillighetsregisteret med utgangspunkt i organisasjonenes ønsker, ikke statens behov, samt sikre en fullfinansiering av registeret.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen fremlegge en helhetlig vurdering av vilkårene for barne- og ungdomsfrivillighetssektoren, hvor også insentivordninger som

skattefradrag, grenser for lønnsoppgaveplikt og arbeidsgiveravgiftsplikt mv. tas i betraktning.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen viser til representantforslaget og til sine merknader og råår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:58 S (2010–2011) – om representantforslag fra stortingsrepresentantene Borghild Tenden og Trine Skei Grande om tiltak for å sikre større handlingsrom og forutsigbarhet for barne- og ungdomsfrivilligheten – vedlegges protokollen.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 14. april 2011

Gunn Karin Gjøl

leder

Øyvind Håbrekke

ordfører

Vedlegg

Brev fra Kulturdepartementet v/statsråden til familie- og kulturkomiteen, datert 8. februar 2011

Dokument 8:58 S (2010-2011) Representantforslag om tiltak for å sikre større handlingsrom og forutsigbarhet for barne- og ungdomsfrivilligheten

Jeg viser til Stortingets Familie- og kulturkomités brev av 20. januar d.å. hvor det bes om en vurdering av representantforslag om tiltak for å sikre større handlingsrom og forutsigbarhet for barne- og ungdomsfrivilligheten.

Regjeringens mål for frivillighetspolitikken er å støtte aktivt opp under et levende sivilsamfunn og stimulere til økt deltakelse fra grupper som i dag faller utenfor det frivillige organisasjonssamfunnet. Bedre rammebetingelser gjennom økt satsing, økte bevilgninger og en sterkere anerkjennelse av frivilligheten har vært et kjernepunkt i regjeringens frivillighetspolitikk.

Det har vært en betydelig økning i offentlige tilskudd til frivillige organisasjoner. Det ble gitt om lag 4,9 milliarder i tilskudd til de frivillige organisasjonene over 81 tilskuddsordninger fra 14 departementer i 2009. Da er bistandsmidler og kjøp av velferdstjenester holdt utenfor. Beløpet skriver seg fra en kartlegging av statlige tilskudd som frivillige organisasjoner kan søke støtte fra. Momskompensasjonsordningen og grasrotandelen har bidratt med ytterligere midler til frivillige organisasjoner. I 2010 mottok foreninger og lokallag 660 mill. kr. i momskompensasjon og grasrotandel.

Forslagets punkt I:

"Stortinget ber regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av de nasjonale støtteordningene for barne- og ungdomsorganisasjonene spesielt og frivilligheten generelt og utarbeide en konkret plan for samordning og forenkling for frivillige organisasjoner."

I Innst. 14 S (2010-2011) fra familie- og kulturkomiteen heter det:

"Flertallet har videre merket seg regjeringens mål om å forenkle og avbyråkratisere samhandlingen mellom det offentlige og frivillig sektor. Flertallet mener at barne- og ungdomsorganisasjonenes egenart og særskilte utfordringer spesielt bør tas hensyn til i dette arbeidet. Flertallet ber om at regjeringen i forbindelse med neste års budsjettproposisjon rediger for arbeidet med forenkling på områder som berører samhandling med frivillig sektor."

Kulturdepartementet er i gang med dette arbeidet, og har valgt å starte med utfordringene til barne- og ungdomsorganisasjonene. Departementet har satt i gang et prosjekt som har som mål å komme frem til konkrete forslag som vil forenkle barne- og ungdomsorganisasjonenes samhandling med det offentlige knyttet til statlige tilskuddsordninger. Som et grunnlag for prosjektets vurderinger vil det bli igangsatt en kartlegging av de nasjonale støtteordningene for barne- og ungdomsorganisasjonene. Landsrådet for barne- og ungdomsorganisasjonene deltar i prosjektgruppen for arbeidet.

Forslagets punkt II:

"Stortinget ber regjeringen sikre at en større del av støtten til barne- og ungdomsorganisasjoner gis som driftsstøtte og ikke prosjektstøtte."

Gjennom tilskuddsordningen Frifond over Kulturdepartementets budsjett har barne- og ungdomsorganisasjonene de siste ti årene totalt sett fått en solid økning i frie midler. Frifond har fått en økning på 45,7 mill. kr. siden 2005. I tillegg til midler over statsbudsjettet tilføres ordningen midler fra overskuddet til Norsk Tipping AS, som ventelig vil utgjøre 125 mill. kroner til fordeling i 2011.

Formålet med Frifond er å stimulere barn og unges aktivitet og deltakelse lokalt, gjennom frivillige organisasjoner, samt frittstående grupper og foreninger som ikke er medlem av noen større organisasjon. Ordningen skal bedre rammebetingelsene for frivillige organisasjoners og gruppers medlemsbaserte virke på lokalt nivå. Tilskuddet skal nå ut til et bredt spekter av organisasjoner, frittstående grupper og foreninger med ulike formål og aktivitetsgrunnlag. Både organisasjonene og de frittstående gruppene og foreningene, må arbeide etter demokratiske prinsipper, ha et allmenntilgitt siktemål, ha kulturaktivitet som en del av sin virksomhet, og arbeide for og med barn og unge under 26 år i lokalmiljøet.

Organisasjonene får også driftsstøtte gjennom tilskudd til landsomfattende barne- og ungdomsorganisasjoner over Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementets budsjett. Flere barne- og ungdomsorganisasjoner mottar dessuten driftsstøtte gjennom andre ordninger. I 2010 mottok barne- og ungdomsorganisasjonene 6,8 mill. kr. i momskompensasjon, og 8,9 mill. kr. i grasrotandel. Dette er midler som organisasjonene fritt kan bruke innenfor sitt formål.

Kartleggingen knyttet til forenklingsprosjektet som nå gjennomføres vil bidra til mer kunnskap om forholdet mellom driftstøtte og prosjektstøtte for barne- og ungdomsorganisasjonene og gi et bedre grunnlag for vurderinger på dette området.

Forslagets punkt III:

”Stortinget ber regjeringen vurdere ytterligere tiltak for å forenkle og avbyråkratisere momskompensasjonsordningen, samt sikre tilfredsstillende opptrapping av denne.”

Det er lagt til grunn at merverdiavgiftskompensasjon skal være enklest mulig å håndtere for frivillig sektor og staten. På bakgrunn av dette er det utarbeidet en forenklet ordning der totale driftskostnader knyttet til den frivillige og ikke fortjenestebaserte delen av virksomheten etter fradrag for kostnader som ikke kommer inn under ordningen, er utgangspunkt for beregning av kompensasjon.

Tilbakemeldingene fra søkere som har benyttet denne søknadsmodellen har overveiende vært at dette er en enkel modell. Videre representerer den et minimum av arbeid for lokallagene. Departementet er nå i ferd med å gjennomgå forskriften for ordningen for å vurdere behovet for eventuelle mindre justeringer. I denne forbindelse er det etablert et brukerforum for ordningen med representanter fra frivillig sektor som ledes av Lotteri- og stiftelsestilsynet. Brukerforumet skal samle erfaringer med ordningen, og bidra med innspill slik at søknadsprosessene blir enklest mulig for organisasjonene.

Videre har departementet etablert en referansegruppe for ordningen. Landsrådet for barne- og ungdomsorganisasjoner, Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og Frivillighet Norge er representert i både brukerforumet og referansegruppen. Ordningen skal evalueres i 2012.

Momskompensasjonsordningen er den største satsningen på frivillighet over statsbudsjettet noensinne. Ordningen fikk tilført 200 mill. kr. i 2010, i tillegg til 196 mill. kr. fra tidligere ordning. Totalt var ordningen på 396 mill. kr. i 2010. I 2011 er ordningen kommet opp i 608 mill. kr. Økningen siden innføring av ny ordning er på 412 millioner kroner.

Forslagets punkt IV:

”Stortinget ber regjeringen endre Frivillighetsregisteret med utgangspunkt i organisasjonenes ønsker, ikke statens behov, samt sikre en fullfinansiering av registeret.”

Siden Frivillighetsregisteret ble etablert etter ønske fra frivillig sektor har regjeringen iverksatt en rekke tiltak som har bedret rammebetingelsene for organisasjonene og styrket kunnskapen om frivillig

sektor. Ordning for kompensasjon av merverdiavgift for frivillige organisasjoner er innført, Innsamlingsregisteret er etablert, en rekke resultater er publisert fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor, og satellittregnskapet har synliggjort verdiskapingen i frivillig sektor. Vi har nå bedre kunnskap om frivillig sektor og organisasjonenes bidrag i samfunnet enn det som var tilfelle ved etableringen av Frivillighetsregisteret.

Departementet har 31. januar i år sendt et brev til Frivillighet Norge, Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité og Landsrådet for barne- og ungdomsorganisasjoner for å be om organisasjonenes innspill på en rekke punkter. Det er kommet tilbakemeldinger fra sentrale aktører i frivillig sektor om hvilke behov som bør være førende for videreutviklingen av Frivillighetsregisteret som går i ulike retninger. Det er videre etablert et brukerforum knyttet til videreutviklingen av Frivillighetsregisteret med bred deltakelse fra frivillig sektor. Brukerforumet ledes av Brønnøysundregistrene.

Frivillighetsregisteret har en innmeldingsavgift på kr 250 og en årsavgift på kr 135. I 2009 betalte Norsk Tipping innmeldingsavgiften for alle organisasjonene som deltok i grasrotordningen. Fra 2010 innebærer registrering i Frivillighetsregisteret blant annet at organisasjonene får tilgang til momskompensasjonsmidler og grasrotandel. I 2010 var momskompensasjonsordningen på 396 mill. kroner. Det ble utbetalt 264 mill. kr. i grasrotandel til foreninger og lag i 2010. I 2011 er momskompensasjonsordningen på 608 mill. kr.

Forslagets punkt V:

”Stortinget ber regjeringen avvikle ordningen med grasrotandel, og heller innføre en ordning som i større grad ivaretar hensynet til breddefrivilligheten.”

Grasrotandelen ble lansert 1. mars 2009. Norsk Tipping er operatør for ordningen. Grasrotandelen gjør det mulig for spillere hos Norsk Tipping å gi en andel på 5 prosent av innsatsbeløpet direkte til en lokal organisasjon. Per 18. januar er det 665 923 grasrotgivere.

I 2010 genererte ordningen 264 mill. kr. til lokale foreninger og lag. Det er ikke slik at grasrotmidlene går til store landsdekkende sentralledd. En forening kan bare motta grasrotandel dersom enheten driver frivillig virksomhet kun på lokalt nivå. Med *lokalt nivå* menes her på regionsnivå eller lavere. Det betyr at alle grasrotmidlene kommer lokal aktivitet til gode.

I 2010 var det 25.000 givere som ga 8,9 mill. kr. i grasrotandel til barne- og ungdomsorganisasjonene. I tillegg til bidrag til barne- og ungdomsorganisasjo-

ner kommer en stor andel av grasrotmidlene barn og unge til gode gjennom andre kategorier som for eksempel idrett. Gjennom grasrotandelen har idrettslag over hele landet fått verdifulle midler til sin aktivitet. Idrettslagene driver et omfattende aktivitetstilbud for barn og ungdom, og for mange av lagene utgjør disse midlene et viktig bidrag i forhold til å opprettholde og videreutvikle aktiviteten.

Norsk Tippings statistikk viser at det er flere som spiller på selskapets spill etter innføringen av grasrotordningen. Selskapet har opplyst at det er grunn til å tro at grasrotordningen også gir et positivt bidrag til den fordelingen som skjer gjennom tippenøkkelen.

Jeg ser derfor positivt på grasrotordningen – den skaper et lokalt engasjement og bidrar til å styrke overskuddet lokale foreninger og lag nyter godt av.